MICKIE GUSTAFSON KÅSERAR & TYCKER TILL...

Här får vi ta del av såväl professionellt tyckande som högst personliga, privata funderingar. Läs, förvånas, irriteras, känn igen dig själv eller låt dig bara roas...

Sjukdom påverkar djurs personlighet

Djur, precis som vi människor, blir faktiskt sjuka litet då och då. Och oavsett vilken fysisk (eller psykisk) åkomma djuret lider av så påverkar det beteendet, underligt vore det väl annars.
När vi människor blir sjuka blir vi vanligen trötta och behöver vila. Vilket vi kanske inte alltid gör och ibland går det bra ändå, ibland blir vi sämre. Detta gäller även för djuren.

Men en stressad hund, liksom en stressad människa, lyssnar inte på kroppens signaler utan "kör på" ändå. (Ibland är vi stressade redan innan vi blir sjuka, ibland blir vi sjuka för att vi varit stressade under en längre tid, ibland blir vi stressade av sjukdomen). Sjuka hundar som har ont tycks dessutom "köra på" ännu mer och blir ännu mer stressade. Då kan det vara svårt att förstå att hunden faktiskt är sjuk, kanske till och med har riktigt ont. Men det finns en signal som vi kan lära oss identifiera och genast misstänka någon form av sjukdomstillstånd och det är när djuren är "sura", griniga eller rent av aggressiva. Fast visst finns det djur som är aggressiva utan att vara sjuka och visst är det så att alla personligheter inte är som solstrålar utan att det är tecken på sjukdom. Men beteendet kan vägleda oss när vi försöker avläsa hur djuren mår.

En vuxen hund (tre, fyra år eller äldre) som får plötsliga beteendeförändringar är nästan alltid sjuk. Att exempelvis äldre hundar ibland anses som lite griniga och egensinniga kan helt enkelt bero på att med ökad ålder följer också vissa fysiska förändringar som ibland kan vara obehagliga eller smärtsamma. Med rätt behandling kan många gamla hundar komma att bli "unga på nytt" och leva ett långt och trivsamt liv, där åldrandet inte blir en smärtsam process utan just bara en del av livet.

Men när djur är "griniga" eller motvilliga, inte vill vara med och träna eller inte vill ha kontakt med oss är det lätt att tro att det vi ser är bevis på deras grinighet istället för ett symptom på att de inte mår bra.

De allra flesta djur, i all synnerhet djur som vi av olika anledningar valt att samarbeta med, vanligtvis är just samarbetsvilliga. Det "naturliga tillståndet" för dem är att vara positiva och samarbetsvilliga, inte motsträviga eller "sura". Naturligtvis finns det individuella och rasmässiga skillnader som gör att en del är beredda att gå genom eld och vatten för sin ägare medan andra nöjer sig med att bara gå genom eld. Men olika fysiska åkommor nonchaleras oftast kanske just därför att djuren inte visar sin smärta eller sitt obehag på annat vis än just genom att inte vilja samarbeta. Vi tänker oss att sjuka djur ska vara trötta och hängiga men så är det alltså långt ifrån alltid. Snarare tvärtom. När det gäller arbete med problematiska hundar har jag under trettio års tid fört journaler över dessa och det har visat sig att så gott som samtliga har någon form av fysisk åkomma som innebär smärta eller obehag för hunden. Gemensamt är att nästan alla dessa hundar, i alla fall initialt, varit oerhört aktiva men för den skull inte samarbetsvilliga. Snarare har de varit svåra att arbeta med, svåra att få kontakt med, ofta aggressiva och många av dem just "griniga" och "sura". Så småningom, när sjukdomsförloppet läkt ut, behandlats eller i vissa fall förvärrats går de in i en ny fas och även det avspeglar sig i deras beteende. Men djur som levt med en sjukdom under en längre tid, särskilt de som drabbats i unga år (då infektionskänsligheten är hög, säkerligen bland annat på grund av visst nedsatt immunförsvar i samband med puberteten) lär in ett visst beteende.

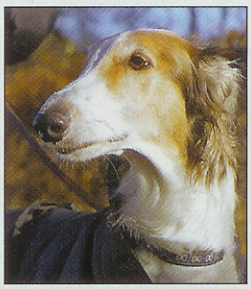

FOTO: ANNIKA PERSSON

När djur lever med en sjukdom och det medföljande beteendet under en längre tid blir beteendet så pass inlärt att det tenderar att bli en del av deras personlighet. Så även efter att sjukdomen behandlats och djuret tillfrisknat kan de fortsätta sitt inlärda beteende. Det kan ta lång tid för ett djur att rehabiliteras rent mentalt från sviterna av att ha levt med en sjukdom under en längre tid. Grundorsaken kan alltså ha varit deras fysiska tillstånd, men sekundärt blir beteendet, med tiden, så inlärt att det blir en del av deras personlighet. (Grundorsaken kan naturligtvis också vara att de exempelvis blivit felbehandlade och därmed lärt in ett visst beteende eller mår så psykiskt dåligt att det avspeglar sig på beteendet). Ibland kan det ta veckor, månader, ibland upp till ett år, efter det att djuret blivit friskt, innan det rent beteendemässigt är helt återställt. Ibland har vi tur, då sker "förvandlingen" nästan från en dag till en annan. Men då har djuret oftast inte varit sjukt under en längre tid.

Personligen tror jag att om vi bibehåller en positiv grundsyn till våra djur och minns att de till sin natur är positiva och vänligt inställda till samarbete, då är det lättare för oss att vara observanta på olika sjukdomstillstånd och avvikelser. Dessa avvikelser är kanske inte alltid eller självklart ett uttryck för deras personlighet, utan för hur de mår. Om vi ser det och förstår det, då ökar också förutsättningarna för oss att få ut det absolut bästa av vår relation till djuret. För faktum är väl att när våra djur är tillfreds och mår bra, då mår också vi bra.

MICKIE GUSTAFSON, humanpsykolog, utbildad vid Göteborgs universitet och driver utbildningsföretaget Karisma. Hon har specialiserat sig på relationer såväl mellan människor som mellan människa/hund. Under drygt 25 år har Mickie arbetat inom områden såsom kommunikation, inlärning, stress mm. Så kallade "problematiska hundar" har alltid ingått i verksamheten. Arbetet med dessa hundar och deras ägare var grunden för hennes verksamhet och det hon sedermera kommit att bli "känd" för. I verksamheten ingår också ett antal olika utbildningar för lärare, föräldrar, blivande kursledare och instruktörer.